

Menadžment rizika

piše: Dragan Berger
d.berger@emagazin.co.yu

Pažnja! Rizik!

je da tržište krene protiv naše pozicije i da na određenom nivou moramo da zatvorimo istu poziciju sa gubitkom. U ranijim tekstovima govorili smo o STOP nalogu koji nas štiti od rizika. On je za vas najvažniji nalog i morate ga izuzetno poštovati i ozbiljno shvatiti. To konkretno znači da, kada odredimo koliko želimo da rizikujemo na određenoj poziciji, STOP nalog postavljamo na tom nivou i ukoliko se desi da tržište krene protiv nas mi ne moramo da gledamo u staklenu kuglu koliko ćemo izgubiti već unapred znamo šta smo predvideli kao gubitak. Najveći broj ljudi izgubi sav svoj kapital

zbog nepostavljanja STOP naloga koji bi im zatvorio poziciju sa unapred predviđenim gubitkom. Ono što se obično dešava u situaciji kada tržište krene protiv naše pozicije je da kod većine ljudi ispliva na površinu ego, najveći neprijatelj vašem uspehu. Ego vam ne dozvoljava da prihvatite da ste pogrešili i prelazite u stanje nadanja, prilikom kojeg često izgovarate reči „vratit će se, vratit će se...“. Tako je bankrotirala najstarija engleska banka *Bearings Bank*. Njihov trejder u Singapuru izgovarao je iste reči nadajući se da će se tržište okrenuti u njegovom pravcu, pri tom ne postavivši STOP nalog, u čemu ga niko nije kontrolisao.

Za menadžment rizika u trgovanju je najvažnije da pre nego što uđete u poziciju odredite cenu na kojoj želite da uđete, a

Mnogi odustaju od poslova za koje se eksplicitno navodi da su rizični i rade ono što im je navodno sigurnije, ne shvatajući da sve u životu nosi svoj rizik i da je nekada rizičnije ne raditi nešto nego raditi. Tema rizika je jedna od najvažnijih u pravilnom shvatanju profesionalnog trgovanja, a umeće njegovog menadžmenta od presudnog značaja za rezultat svakog trejdera.

Precizno određivanje

Rizik je nešto što nam može dati negativne rezultate ako se ostvari, ali je istovremeno ono što nam daje mogućnost da ostvarimo profit. U svakom slučaju rizik je normalna stvar za svakog uspešnog čoveka.

Koliko rizikujemo u trgovanju? Oni koji su prvi put u ovom poslu treba da znaju da je rizik u trgovanju valutama onoliki koliko vi odredite. Koliko ćemo tačno zaraditi iz svake pozicije ne moramo precizno da znamo ili da pogodimo, ali ono što želimo da rizikujemo moramo precizno da odredimo i da unapred prihvatimo kao normalan ishod. Rizik u trgovanju valutama ili bilo kojim drugim instrumentom

zatim u odnosu na to logičan nivo za vaš STOP nalog koji će vas inicijalno zaštititi od većeg rizika nego što biste vi hteli da prihvatite. Logičan nivo za postavljanje ovog naloga trebalo bi da se bazira na tehničkoj analizi, važnim linijama, *support* i *resistance* nivoima. Dakle, STOP nalog treba da se postavi ispod ili iznad prethodnog dna ili vrha, u zavisnosti da li se zauzima *long* ili *short* pozicija. Inicijalni rizik se takođe kontroliše

Demo trgovina

Svi oni koji žele da vide kako izgleda elektronska platforma za trgovanje i oprobaju se u trgovanju sa virtuelnim (demo) novcem do iznosa od 100.000 dolara, mogu se besplatno registrovati za ITS TREJDER DEMO RAČUN na sajtu www.trading-school.com. Sve cene valuta koje se prikazuju na platformi su u realnom vremenu, korisnik je priključen na globalno tržište valuta kao i svi profesionalni *Forex* trejderi, jedina razlika je što njegov novac nije pravi.

veličinom pozicije. Nije isto da li prihvatimo 15 pipseva gubitka na deset lotova ili na jedan lot. Prvo i najvažnije je da odredimo logično mesto postavljanja STOP naloga u odnosu na cenu našeg ulaska i tehničke analize. Zatim, u odnosu na broj pipseva koji treba da prihvatimo, kao logično mesto za STOP određujemo veličinu pozicije koja treba da bude u skladu sa našim maksimalnim predviđenim gubitkom po svakoj poziciji. Dakle, ako bi po našem biznis planu naš najveći rizik bila pozicija od deset lotova i STOP nalog na udaljenosti od deset pipseva, onda u situacijama kada treba da prihvatimo rizik od 20 pipseva, koji je u tom trenutku logičan, moramo da smanjimo našu poziciju na pet lotova jer je u tom slučaju rizik isti kao sa deset lotova na deset pipseva.

Mnogi zanemaruju ovaj izuzetno važan menadžment rizika koji ujedno sadrži i menadžment novca, prilikom čega možemo imati potpunu kontrolu nad tr-

govanjem. Ono što većina neukih trejdera radi je da razmišlja samo o pozitivnoj strani ishoda i stalno ulazi u poziciju sa

Ego je jedan od neprijatelja uspeha u trgovanju

standardnom maksimalnom količinom, ne uzimajući u obzir mogućnost da tržište krene protiv njih. Kad im se to desi onda je kasno za menadžment, a ishod događaja je vrlo bolan.

Povodom kontrolisanja rizika zaključujemo da nije važno koliko znamo, već koliko primenjujemo ono što znamo i, kao što smo već bezbroj puta ponovili, u trgovanju je disciplina jedna od najvažnijih osobina. ■

Autor je osnivač International Trading School

www.erstebank.co.yu Erste telefon: 0800 201 201

ERSTE BANK
Kod nas ste uvek prvi.

Krojimo po Vašoj meri!

Nova Erste Bank kolekcija!

Najnoviji modeli dugoročnih revolving kredita: dinarski, dinarski sa valutnom klauzulom i devizni. Odaberite onaj koji Vam najbolje stoji!

Neverovatno dobri krediti za mala i srednja preduzeća.